

# LIBERTATEA

Abonamentul: „Libertatea” (4 pag.) numai 100 Lei pe an.  
„Foaia Interesantă” (4 pag.) 60 Lei pe an.  
Cel-ce le abonează pe amândouă, le primește cu 150 Lei pe an și capătă și „Plugarul Luminat”, fără alt adaus la plată.

Foale pentru popor.  
Apare JOIA  
Director: Ioan Moța.

Pentru străinătate: 300 Lei pe an, trimiși în banii țării aceleia în preț de 300 Lei, sau prin cec de bancă.  
Redacția și Administrația: Orăștie (jud. Hunedoare).

## Americanii — își scad dările, căci li-le plătim — noi!

Ce spune d-l Coolidge și ce ar trebui să spună?

În toate țările de pe glob, dările au crescut după războiu, pe alocuri în măsură atât de mare, că bietele popoare se gârbovesc sub greutatea lor.

Natural America e țara ferită, în care dările după războiu au început — să scadă!

Până-acum în două rânduri dările au fost scăzute în Statele Unite ale Americii, — iar acum se vestește, că Madden, Președintele Comisiei dărilor, s'a întâlnit Președintelui Republicii, Coolidge și i-a raportat (i-a dat seama) că venitele Statului sunt azi cu mult mai mari decât cerșelțiile lui. Sunt așa de mari, fiindcă interesele (cămetele) după împrumuturile cele mari de războiu, pe cari America le-a dat Statelor din Europa, aduc atâta câștig Statelor Unite, încât ele au ajuns să albească — prea mari venite!

Și atunci d. Coolidge, Președintele Republicii na a zis: Hai să mai scădem cămetele după acele împrumuturi, ci a zis: Hai să scădem de nou dările pe cetățenii noștri. Și le scad de nou, — căci plătim noi, Europeanii, și pentru ei.

Deși drept și uman era să scadă d. Coolidge altfel. El trebuia să spună:

„Stefnicule al meu, Madden! Războiul trecut avea de scop înfrângerea Franței, Angliei și a tuturor celorlalte puteri europene, și marcarea în tron peste țări și peste mări, a Germaniei! Dacă asta reușea, azi Anglia ar fi coborâtă din domnia asupra mării, și Germania ar sta în locul ei. Ii las, la încheierea păcii, și corăbiiile de negoț și cele de războiu și azi Anglia și Franța și Italia ar fi niște cerșetoare, și Germania stăpâna lumii!

Atunci era rău și de noi! Și noi ne-am putea mișca azi pe mări, cu negoțul nostru, numai pe-acolo, pe unde ar binevol și să Germaniei atotputernică... Statele Europene cari au stat pe partea Franței și Angliei, și azi sunt azi datornicele noastre și nu gât, ele, prin sângele lor vărsat în rîuri mari, ne-au scădat și pe noi de soartea de învingușă și umilită și de răzăc, ce ne aștepta!

Hai să le arătăm un semn de dreptăți prețului a mlaștelor noastre, — atât de roditoare pentru noi. Hai să le scădem cămetele după acele împrumuturi, ori să le ștergem

chiar de tot cămetele. Că ele, săracele state datorase, așa ne cer, că înseși împrumuturile să le ștergem, căci ajutându-le pe ele, în zilele războiului cu banii noștri, și numai în clipa din urmă și cu brațul, — pe noi înșine ne-am apărât de ce ni se pregătea de marele dușman al tuturor, de Germania! Dacă asta nu ne lasă dragostea de aur să o facem, (deși ar fi așa de drept ca să se facă), hai le scărșim macar interesele (cămetele), dacă nu le-om șterge de tot...»

Așa ar fi trebuit să-l vorbească d. Coolidge sfetnicului său Madden...

Dar — n'a vorbit așa, ci i a zis: Mai scădem dările (și așa foarte ușoare) ale Americanilor noștri, — popoarele europene, plătească și încovoale-se de greul de a-și susține și statele lor și — și pe al nostru, prin dările lor cât munții de mări și de grele!..

## Sănătos glas dela sate.

— Din Nădlac. —

Dle Redactor / Soc. „Tinerimel Române”, înființată în anul trecut de elevii dela școalele secundare, anul acesta a aranjat în ziua de Sf. Mărie, d. amiază o serbare populară în parcul orașului, iar seara a dat în hotel „Dacla” un Concert urmat de joc. La această petrecere s'a jucat frumoasa piesă teatrală „Vremuri de restriște” de stud. Corneliu Georgescu.

Piesa a fost predată minunat de bine, încât cei de față au rămas adânc mișcați. Tinerii cari au jucat au fost viu aplaudați. Soc. „Tinerimel Române” din Nădlac, dela înființarea ei a urmărit scopul național creștine; iar la petrecerile ce le-a aranjat n'a lipsit niciodată „Imnul studențesc”. Tinerii și doarele sunt la toate petrecerile în costume naționale, deși prin părțile noastre aici la graniță nu vezi porț românesc. Acum tinerii se nzuiesc a introduce adevăratele jocuri românești, scoțând dela petreceri „Schymy”, „Tango” și alte „dansuri” „moderne”, cari în faptă sunt lacodiri jidănești pentru a strica tineretului.

Se cuvine laudă Soc. „Tinerimel Române” care la granița de apus își înțelege chemarea sa, tot astfel tinerilor studenți și elevi cari fac parte din această Societate. Grănicerul.

## Din viața Partidului.

În Partidul Național sunt două curente (porniri, aplecări): După ce toți văd că așa singur, partidul n'are viitor și nu va ajunge la conducerea țării poate nici odată, toți spun: să ne întoarcem cu cineva, doar ne întărim. Aci însă păreri se împart. Unii spun: Hai ne unim cu Liberalii, lucru pe care l'am vrut și înainte cu 4 ani, dar atunci n'a reușit din puțin lucru. Dl I. Maniu însă spune: Nu. Cu țărăniștii! Și se spune că a și ajuns la înțelegere cu Mihailescu, să se unescă într'un singur partid, sub șefia d-lui Maniu.

Atunci părți și din țărăniștii și din naționali de azi, vor trece la alte partide, cât la Liberali, cât la Averescani, — căci unirea cu țărăniștii mulți n'o află de bună.

Toamna va hotări ce va fi.

## Monumentul dela Medgidia a eroilor sîrbi căzuți în Dobrogea.

În 6 Sept. s'a desvilit la Medgidia (în Dobrogea) un însemnat Monument ca închinare și pomenire a vitejilor Sîrbi, cari în cele dintâi zile ale războiului României, au alergat într'ajutorul armatelor române luptătoare în Dobrogea. Se știe ce s'a întâmplat: România intrând în războiu, Rusia vicleană și necredincioasă, a spus: Tu intră numai în Ardeal, că de „finii” mei Bulgari, trecuți pe partea dușmanilor Slavismului, am eu grijă! Eu trimit armate să-i lea de urechi și să-i pedepsească! Și România a crezut. S'a aruncat cu tot avântul spre Carpați, iar în Dobrogea a lăsat la hotare doar o pânză ușoară de armate, mai mult o pânză, acolo având să sosească armatele rusești! Dar se vede că Rusia, de pe atunci tradase (vînduse) pe aliata sa România, și voia să și ducă în deplină dorința inimii, de a lăsa pe Bulgari să cuprindă Dobrogea!.. Că porniseră ei de pornit, dar mergeau încet, fără nici o ființă care să arate că merg dinți „să pedepsească” pe necredincioșii Bulgari. Nu sosea artileria lor? apuneau: e rău că Dunărea flud mică, de vara secetoasă, vapoarele ce ne duc artileria n'au împotmollit pe [Dunăre] (Poveștili).

Germanii cu Bulgarii însă, nu glumeau. Ei atacară, sub comanda lui Makensen, cu toată puterea slabele armate române și puștile rusești ce ajunseseră acolo, doar câteva regimente.

Dar cei cari au sărit cu toată hotărîrea luptătorilor cinstiți în a-

ajutorul României pe câmpurile Dobrogei, au fost Sîrbi. Ei erau zdrobiți la ei acasă. Dar căși au putut scăpa, au trecut în România și au format o Divizie de Sîrbi-Croași-Sloveci, și aceea a intrat în foc împotriva lui Makensen și a Bulgarilor trădători de frași, chiar dela început. S'au luptat ca niște Arhanghelli! Dar — nu se luptau Rușii!.. Într'un lec da, în două nu. Abia se ivea dușmanul, cioc-poc, și comandanții lor începeau — retragerea, lăsând descoperite trupele luptătoare vecine... Așa s'a întâmplat că viteza și credincioasa Divizie sârbească, care nu se juca de-a războiul, a suferit nespuse de mult, ba a căzut aproape până la cel din urmă om, alături de camarazii săi Români! Scopul ascuns al Rușilor s'a ajuns: Germanii, bine înarmați și bine pregătiți de luptă, cu Bulgarii alături au bătut pe Români. Le-au luat Turtucala, apoi pe rând toată Dobrogea, — și Rușii, groșul, nu mai sosea. Nici n'a sosit nici odată! Câmpurile Dobrogei au rămas coperite cu vitejii Români și Sîrbi,

ba și cu o parte din Ruși, cari, năvălind știri de gândul mișel al celor de sus, s'au luptat unul și el, și au căzut vitejește. Dar aceștia au fost cei pușini. Cel mulți au luptat — în pasul răcului!.. De aceea i-a mers României rău la începutul războiului.

Acum România recunoscătoare a ridicat la Medgidia, locul pe care a murit mearie de viteaz, Divizia sârbească, un vrednic Monument, care să grăiască prin veacuri de o mână de viteji luptători pentru dreptate și de o față recunoscătoare lor.

A fost foarte mișcător faptul, că la desvilitrea Monumentului, printre solii armatei sârbești era de față și bravul General Stefan Hadjici, cel care a condus atunci viteza Divizie ca Colonel. Nimenea n'a fost mai mișcat de vederea sângeroaselor locuri și de amintirea cruntelor zile ca el, care a văzut acolo cum sub ochii săi îl era secerat soldat după soldat, companie după companie, de o putere prea mare în față și de o necredință și mai mare în spate!..

## Adunarea generală a „Asociațiunii” prilej de caldă îmbrățișare între Basarabeni și Ardeleni.

Cu în toți anii, și în cel de față, marea noastră însoțire culturală „Asociațiunea transilvană pentru cultura populară română”, întemeiată în zilele marilor Metropolii români An drei Șaguna și Șulț, — numită în timpul mai nou pe scurt „Astra” luând începutul cuvintelor „Asociațiunea” și „Transilvană”, „Astra”, — își ține adunarea generală cu dare de seamă despre lucrarea pe un an de zile, — însoțită de sărbări pe picior mare mare.

În anul acesta Adunarea „Astra”, care e un plăcut prilej de întâlnire pentru fruntașii vieții noastre culturale și de obște, — se ține acum Duminecă, Luni și Marți (12-14 Sept.), în orașul Zalău (în Sălaj).

Se va da seamă de lucrarea Asociațiunii în anul trecut, de venitele ce a avut (din taxele de membri și din ajutorul dela stat), și se va arăta planul de lucrare pentru viitor. — Se vor ține și 2 conferințe de către 2 membri învățați al Asociațiunii, d-lui Alex. Lăpădatu, fost ministru al cultelor și dl Ștefan Ciobanu, profesor, fruntaș cultural din Basarabia. Astea Duminecă și Luni.

Iar Marți se vor împlini două săptămâni frumoase ale Asociațiunii:

Inchinare evlavioasă umbrelor alor doi mari filii ai neamului nostru: lui Mihail Viteazul și lui Simion Bărnuț. Lui Mihail Viteazul i se desvilește la Guruslău un Monument, vorbind la desvilitrea dl profesor universitar Al. Lăpădatu, învățat istoric; — iar la mormântul lui Simion Bărnuț la Bocșa, se va ține slujbă sfântă și va vorbi dl Profesor universitar G. Bogdan-Daică.

### Basarabeni la Adunare.

Un fapt care ridică această adunare mult peste cele din alți ani, e acela, că din țara soră Basarabia, vor veni de data asta la adunarea „Asociațiunii” la Zalău, un număr mare de cărturari și popor!

În Basarabia s'a făcut un lucru bun: Dl Prof. dela Universitatea din Cluj, Onisfor Ghibu, luând de non legăturile sufletesti cu fruntașii vieții culturale din Basarabia, prin scoaterea de nou a ziarului „România Nouă”, a stăruit, încă de mai înainte, ca frașii Basarabeni să lea legături sufletesti cu marea noastră „Asociațiune” (Astra) care are ca țintă spusă în chiar numele său: cultura poporului român, (luminarea lui prin învățatură, —

lucru de care se simte așa de debil" până la unirea cu România, mare nevoie (lipsă) în sora Basarabia. Asociațiunea noastră „Asociațiunea noastră” trimite la sate pe cărturarii săi, printre cari se găesc învățați de seamă din toate părțile țării, cari să ducă poporului tot felul de învățături și îndemnuri bune; are apoi un șir însemnat de cărticele cu ceteri foarte folositoare și luminătoare, pe cari le trimite membrilor săi pe prețuri alevea joase, numai ca învățătura bună să se răspândească mai bine.

Iar aceste toate se vor face și în Basarabia, cu învățații și cărturarii din Basarabia, dacă „Asociațiunea” se va răspândi și aici.

Și indemnul cu bun gând românesc, a prins. Mulțime de cărturari „moldoveni” (români) din Basarabia s'au înscris în „Asociațiune” (Astra) și desfășură o muncă culturală îmbucurătoare sub steagul acestei însoțiri culturale.

Iar pentru ca să și arate buna lor prejudecă pentru Societatea ardeleană ce l-a îmbrățișat și pe care au îmbrățișat-o, — Basarabienii s'au hotărât să vie în număr mare la Adunarea „Asociațiunii” la Zălau.

Se vor vedea Sâmbătă după masă, apoi Duminică și Luni și Marți, printre oaspeții veniți la Zălau: vre-o 150 de învățători basarabieni, în frunte cu mulți cărturari conducători ai Basarabiei. Numai din județul Cetatea Albă s'au înștiințat aproape 100 de învățători că vor esc să vină; din județul Soroca 20, din celelalte asemenea câte 5-10, — cari joi în 9 Sept. vor pleca, unii din Soroca, alii din Chișinău și se vor întâlni toți Vineri seara în Iași și de aici vor pleca cu acceleratul spre Plocești, și unde vor sosi Vineri dimineața.

**La Cluj, la Zălau.**

Vineri dimineața oaspeții Basarabieni vor pleca spre Cluj, unde sosesc Vineri seara. Sâmbătă ei vor cerceta Clujul cu așezemintele lui de seamă, — apoi după masă vor pleca spre Zălau, unde vor ajunge seara.

Vor lua parte la Adunarea și sărbătorile „Astreii”, iar în 14 vor pleca înapoi spre casă.

**La Blaj, Brașov, Sinaia.**

La întoarcere oaspeții Basarabieni se vor opri la Blaj, să vadă Blajul cu lucrările lui de seamă, apoi la Brașov și la Sinaia, pe toate cercetându-le și luând știre despre ce orașe și așezeminte țare încamul românesc în aceste locuri.

**Cine vine dintre frunțașii Basarabiei?**

Cei vre o 150 de învățători nu vin numai ei, ci în fruntea însemnatelor lor cete, vin: Arhiepiscopul Gurie al Basarabiei, apoi: dnii Onisifor Ghibu și Ștefan Ciobanu ca trimiși ai Comisariatului general al Basarabiei, însoții de zece secretari ai Secțiilor literare și științifice ale Astelei din Basarabia; vine dl Vladimir Cristii, fost ministru de Interne al Basar-

abiei, care se simte așa de debil" până la unirea cu România, ca trimis al județului Lăpușna; preoții Nicolae Timuș și Alexandru Timuș dela Lăpușna și Institutul Iorgu Tudor; d. A. Murafa, redactor la „România Nouă” și Mihail Minclună, redactor la „Cuvântul Moldovenesc”, fost deputat.

**Soli de peste Nistru!**

Iar ca lucru foarte prețios: Vin doi soli ai Românilor de peste Nistru, din Ucraina, sau din „Republica Moldovenească” din Rusia: d. Ștefan Bulat, fost președinte al Congresului Românilor de peste Nistru la 1917, și inginerul Dumitrașcu, fost deputat în Rada (dieta) Ucrainiană în 1918. Vin și ei să vadă adevărata Țară Românească și stările din ea, și să ducă fraților de peste Nistru vești de aici, să le arate ce deosebire e între „republica” minclună cu care-l amăgesc rușii acolo, și între țara alevea liberă dela noi.

E de mare însemnată Adunarea aceasta a „Asociațiunii”.

**„Cei de sus”**

sluji nebleznice celor foarte de jos...

Incepând din vară, comisiile a-nume puse, aveau să cerceteze de nou temeiul de drept pe care stau în țară zecile de mii de streini, veniți în timpul din urmă. Aceste comisii aveau prilej și putușă, a curăți țara de tot puhoiul, ori macar de o părticică din el, a celor aduși de vânturile rele, ca lăcuste peste holda verde a țării noastre.

Dar — cine a auzit ceva despre trimitere de streini macar cu zecile, în loc de mii ce ar fi de dat peste hotare? În Basarabia s'au descoperit lucruri grozave în sarcina acestor streini. Am scris și noi despre ele: toți au documente (hârtii) minclinoase! Dar s'a vărsat valul apelor uitării peste toate și ei rămân aici, ca — „cetățeni” români! Căci „a-llații” guvernului în alegeri, deputații jidani și alți puternici ai Statului, apasă pe mâna ministrului de Interne, și — toate se fac pe placul lor...

Ca să vedem cât de mult „cei de sus” sunt sluji nebleznice celor de jos, se aratăm cele întâmplate la Timișoara:

Comisia dela Timișoara a fost și ea foarte îngăduitoare. Multe mii de ființe, bărbați fără căpătâi și femei ca prost căpătâi, cărora le era locul peste graniță; — au fost lăsați și lăsați să rămână mai departe aici, căci se făceau „intervenții” de oameni „cu trecere” pentru ei și pentru ele.

Printre cei cari trebuiau negreșiți să plece, comisia a găsit pe 2 „speculanți” de valută, adică agenți ai speculației din afară, asupra banului românesc. Când speculanții din afară au nevoie ca Leul românesc să cadă, lucrează prin aceștia la cumpărarea cu toptanul sau la vânzarea cu carul de hârtii de preț cari înăduresc starea Leului, și și-l scad ori și-l urcă în chip simțitor, după cum cer socoteștile lor de câștig. E plin de astfel de agenți prin orașele mari

ale țării, opoșiți pe lângă bănci, cu a căror ajutor ascuns, pot face să simți lipsă grozavă de bani sau să ai căți vrei, — apăsând prin asta asupra bunului mers al vieții economice a țării și asupra prețului banilor ei.

Doi paseri bune de acest fel au fost aflate în Timișoara, opoșiți în două Bănci: Trigor Feri la Banca Șvabească, și Iulius Raita Rosenthal la Banca Sârbească.

Comisia a propus să fie dați îndată afară din țară „Cel mari” dela București însă, din Ministerul de Interne (de sub mână dnii Goga) și din Ministerul Muncii, au nimicit hotărârea Comisiei din Timișoara. Nici aceștia n'au să plece! Să stee aici. Că ce fac ei Leului, ce are să te doară capul pe tine Comisie. Comisia a luat de nou naștere și a propus încă odată, ca macar cel mai primejdios din ei, Rosenthal, să plece. I s'a nimicit hotărârea de nou! — și cel doi dușmanii ai bunului mers economic al țării, se plimbă plini de mândrie prin Timișoara, privind de sus pe cei cari volau să-i dea afară, par'că le-ar zice: Ei, vedeți că nu voi, ci tot voi hotărâm și la București!

Da, pentru că „cei de sus” sunt sluji nebleznice celor atât de jos!

Și până nu s'a începe o curățenie de sus, — nu-i nădejde de bine jos!

**Din alte țări.**

**Din Mexico.**

Lupta între biserica catolică și stat, a fost dusă până la — împușcare de preoți!

Zărele din America au știrea, că, spre jumătatea lui Aug. iup ta între preoșimea catolică și puterea de stat în Mexico, a ajuns la culme. Preoșii catolici (cel mai mulți streini de țară, trimiși din alte țări) s'au dat la așfărași foarte aprinse împotriva statului, indemn la nesupunere față de ordinele venite dela guvern și la revoluție! Și fiindcă acest lucru se pedepsește aspru și în vreme de pace, dar încă în timp pe răznoiu, — cinci preoți au fost trimiși în fața tribunalului de războiu (Cărușii Marșale), care, după ce făpta ce li se împușca a fost dovedită și nici ei n'au negat o (făgăduință), i a osândit la moarte prin gloanțe într'o zi de Duminică dimineața cinci preoți au fost puși la ză și un pluton de execuție (de ducere în deplinire a osândei) a tras și l-a culcat la pământ pe toți cinci.

Guvernul a luat apoi măsurile ca să se confiscă (să li se lece) bisericilor toate averile cari se vor administra (cheverniși) de stat. Averile îngrămădite de biserica catolică în acel stat, se socotesc a fi ajuns la 600 milioane pesos (bani mexicani).

**Ce fac neamurile lui Marmorosch-Blank?**

Fac ce li i firea. Anziți una nouă:

În Satu-Mare se simțea că se vînde mătasa foarte multă, deși prin vamă nu mai trece decât foarte puțină. Un agent isteț dela siguranță, se prefăcea „negustor”, și merge la negus-

torul de mătăsuri Rosenfeld Károly, și i spune că e trimisul unei mari Case de negoț din Timișoara; vine să cumpere mătasa. Rosenfeld se încrede și i „face rost” (adecă scoate din ascunzătorii) vre-o 400 metri de mătasă! „Cumpărătorul” îi spune, că vine după ea mână cu toți banii. Să i o trimită în casa outare și cutare, la jupun Goldfinger...

Dar mâne, Rosenfeld nu se mai arată cu mătasa. De ce? Un „Comisar” de poliție, care aflase și el dela colegul său ce lovitură dă mâne lui Rosenfeld, — merge și i spune acestuia că a căzut în cursă!, lucru pentru care firește și-a luat „răspata” sa...

Ci Siguranța tetuși a apucat pe Rosenfeld de scurt. Acesta de sfânta frichi a spus tot: Da, e drept, fac „contrabandă” (aducere prin locuri ascunse, pentru a nu plăti vama) de mătasă de ani de zile, și s'ajutat în această „muncă” a mea, chiar de deregătorii locului, pe care îi plătesc cu 30.000 Lei pe săptămână!

Iaca ce fac neamurile lui Marmorosch-Blank și de ce pot apoi da marfă mai ieftină decât creștinii: Însală statul cu o sută ori două de mii pe săptămână la vamă, dă din acest câștig 30.000 slujbașilor păcătoși și poate da marfa cu 10-20% mai ieftin ca negustorul creștin care a trecut-o prin vamă, — că tot le rămâne la toți câștig uriaș!... Iar negoțul creștinilor se dă peste cap.

**Pentru „Unirea”.**

Foala bisericească „Unirea” dela Blaj, cetind articolul din fruntea numărului nostru 34, ne ceartă, bănuind-ne că cele scrise acolo despre pentru noi neînțeleasa ținută a Papei dela Roma, care patronază în cadrul bisericii catolice o societate a „Pretințiilor lui Izrael” și are vorba așa de încurajatoare pentru Evrei, — ar izvorii din „ura neînțeleasă a ortodoxiei românești, față de Papa”.

Dacă „Unirea” nu se grăbea cu „telefonul” său, și cetera și cele scrise de noi în Nr. 36, în care sunt luate sub cercetare stările, din acest punct de vedere, în biserica ortodoxă română, — și e arătat cum și în această biserică a noastră, duhul satanic evreesc începe să și picure veniul când într'un fapt, când într'altul al conducătorilor ei — poate nu ne mai telefona acele bănueli deșerte.

N'ar trebui să l-o mai spunem, „Unirea” ar putea s'o știe și singură, că noi, prin această foale, suntem aceea ce am fost dela începutul ei: luptători naționali și creștini, și cari atari toate cele ce se petrec în jurul nostru, le privim din aceste puncte de vedere: că sunt ele fapte ori porniri ce întăresc viața națională și cea creștinească în țară, în lume, ori sunt porniri stricăcioase acestor vieți? Și de tot ce se face pentru întărirea și înflorirea acestor vieți a neamului nostru, ne bucurăm și l-lăudăm, și tot ce aflăm că are vre-un acuziș îndreptat împotriva acestor vieți, ne ridică la luptă de apărare! Ni se poate lua această ținută în nume de rău?

Sau ne-am abătut prin ceva

vre-odată dela această ținută noastră? Ne-am făcut noi vre-odată apărători nedrepti al „ortodoxiei” și ne-am atins fără drept de catolicism și de capul lui, de Papa? Aceasta nu n-o va putea împata nici „Unirea” nici alt om cu judecată dreaptă.

„Libertatea” s'a ferit și se fereste și azi, ca de foc, de discuțiile și de luptele „confesionale”, — întrucât acelea sunt interne confessionale, și nu ating întru nimic ființa noastră națională ca ne-am l de îndată ce însă ținuta unei fețe bisericești, sau a unei corporațiuni îndrumătoare bisericești, a făcut un pas, sau a luat o măsură păgubitoare neamului nostru, și înam în cercetare, îl facem critică aspră, dar învorită din o a dăncă convingere că luptăm contra unui rău, fie apoi aceea față bisericească sau corporațiune de trei ori ortodoxă sau de trei ori catolică. Când ne-a văzut „Unirea” pe noi, vorbind cu cruzăte sau făcând ochi dulci Moscovei, numai pentru că e un focar ortodox, dacă de acolo, de pe buzele „ortodoxe”, veneau amenințări spre ființa noastră ca neam? Nici odată! Ci am făcut și vom face front împotriva acelei Moscove, ca împotriva ori-cărui dușman păgân!

Și atunci de ce ne ia „Unirea” în nume de rău, dacă a-ceeasi ținută o avem și noi de Papa dela Roma? Când acei Papi, de sînge latin, nu s'întin samă de frații noștri și frații să de Români din Ardeal, ci, la cererea dușmanilor noștri de moarte, a deschis mormântul care să înghiță pe o parte din ei prin Episcopia de Hajdudorog, — nu eram noi în dreptul nostru a ne întoarce împotriva aceluiași Papă, care se lăsa uneală politică în mâna Ungurilor? Să trebue să iubesc eu, ca Români, pe acel Papă dela Roma, care atunci, când cotropitorii noștri Germani, după ce pusesea toată România sub genunchele Ungurilor și li tăiau bogășii munții ca să i dea Ungurilor, — simțind de-odată că se clatină pământul sub picioarele lor și năstilit cum ar face mai repede o pace, prin care să i tragă pe sfoară pe cei ce ca mâne aveau să lăsașă biruitoari, — au rugat în taină pe Papa să întrevie Sfînta Sîn la Francezi, la Englezi, la Italiani, și până pacă, luându și bune foloase, dar pe Români să li-o lase pradă! Și Papa așa a cercat mijlocul „păcii”... Și de era după Papa, Italia și Franța își puteau lua ceva dela Austrung și Germania, dar acestea puteau să se despăgubească din trupul Românelor, — cum i-s'a mai întâmplat acestor țări după războale la cari n'au luat. Nedreptate strigătoare la cer era Papa gata să facă Românelor, — dacă li asculta cîneval! Să ne ferte „Unirea”, dacă noi cari urmăream cu inimă strînsă de durere acele zile cu norii lor negri ce treceau peste capul neamului nostru și a scumpului Țării Românești, nu le am uitat și nu le-am putut scrie ca ținută nici de latin, nici de creștin, Papei dela Roma.

Acum li vedem ocrotind o „Societate a Pretințiilor lui Izrael”! Și când noi vîdedem, — și D voastre, oameni ai bisericii, credem c'o vedeți și noi, — că dintre popoarele din lume noi, Români suntem cei mai primejdioși de a fi atințurași și ca mâne nimicită ca națiune din partea Evreilor, — noi să tăcem când vedem că Papa întemeiază și ocrotește o „Societate a Pretințiilor lui Izrael”, care crește și mărginește coarctate acestal neam

brazul și primejdios ce ne-a încălecat?

Și pentru ca domni de la „Unirea” să vadă, cât de îndreptățită e îngrijorarea noastră — și trebuie să fie și a domniilor lor, — pentru viitor, mai pomenim o arătare de acest fel.

Un profesor de filosofie socială, Jean Izulet, dela Universitatea din Paris, — la care felul de judecată evrească a răbătut de-a binele, — a scos de curând o carte, în care-și așterne toată „știința” sa „înaltă”, despre felul cum s'ar putea ajunge la o mai fericitare „pace” pe pământ... Și învățatul francez, care negreșit că va fi și el membru în „Societatea Prietenilor lui Izrael”, — spune, că pentru acest scop, se cere, ca:

„Societatea Națiunilor” (despre care chiar prin asta se dovedește că nu e decât o uneltă jidovească pentru a se putea amesteca în treburile din lăuntru ale ori-cărui stat, — lucru ce până la marele războiu nu se îngăduia), — să se împartă în două: O parte să fie purtătoarea grijilor bisericilor, și alta a grijilor statelor!

Rostul jumătății celei dintâi este: Să se pună capăt neînțelegerii dintre creștinii și Evrei, prin — prefacerea (preschimbarea) Bisericii!

Se înțelege: preschimbarea bisericilor creștine, nu a celei evreiești... Cea creștină — să se dea după păr...

În acest scop, pentru răspândirea și întărirea noii poriri, să se înființeze la Paris o nouă Școală înaltă, de pe a cărei catedre să se propoveduiască peste tot pământul, noua îndrumare a Bisericii (firește a celei creștine). Și noul așezământ să se numească „Moiseum” (dela numele lui „Moise”, prorocul evreesc, care le-a dat lor „Legea”: „Talmudul”).

Vorbind de noua învățătură ce Izvorăște și vrea să se răverse peste glob din cartea profesorului francez, căzut cu totul în mrejele sufletului evreesc, — revista „Țara Noastră” dela Cluj, scrie (arătăm părerea ei, ca să nu se spună, că ne arătam numai părerea noastră, care poate să nu aibă vre-o însemnătate pentru domni de la „Unirea”); următoarele:

„De unde cartelul (legătura dintre ele) a religiiilor, sau Moise-umul din Paris, pe care va fi alfa și Omega al Școlii lui.

Înțelegeți dv. scopul? — înțrebă „Țara Noastră”. E o ușor de văzut de către ori-care cetitor, fie el cât de ușurel: Ște-a-ua Școlii: Domnia Judaismului peste tot globul, — iată ținta! Acest plan diavolesc de contopire a creștinismului cu judaismul, nu-l decât una din numeroasele arme cu care Evreii lovesc în biserică lui Christos!

Iată că și alții, o revistă bine prefăcută, — judecă ca noi, poririile puse la cale de Evrei, de „a aproia” (de fapt de a-și supune sub picloarele lor) bisericile creștine!

Și cine poate spune, că „Societatea Amicilor lui Izrael”, o crotită de Papa, nu urmărește același lucru ca și cel cu „Moiseum”-ul din Paris, pe care „Țara Noastră” îl numește plan diavolesc?..

Când noi, cari avem ochii buni într-o urmărire mișcările dușmanilor ne-amul nostru și al creștinismului, ne ridicăm împotriva celor ce patronază astfel de mișcări, fie acela chiar Papa dela Roma, — de ce o foale biserică și românească ne cărtă?

Noi facem deosebire mare între papistași de neam strelin (printre cari atâta potrivit ne-amul nostru!), și între Români greco-catolici, frații de sânge și de lege (cu neînsemnate deosebiri) ai Românilor greco-orientali (ortodocși). În acel papistași (cu unguirul în frunte) am lovit și vom mai lovi, căci îl vedem lucrând, unde numai pot, împotriva statului nostru românesc cu toată răutatea de care sunt în stare pater-ii lor, (la dorință dăm dovezi câte vreți chiar de aici din România și din zilele noastre!), — dar licidată noi n'am scris un cuvânt rău despre Români greco-catolici, pe cari îi privim sub alt punct de vedere. Români greco-catolici să nu le asupra lor faptele dușmanoase patriei, pe cari le săvârșesc papistași catolici, cei de alt neam, — nici să se facă apărătorii acelor, și atunci între noi și ei, nu poate fi nici o supărare, nici o deosebire de păreri.

— Iaca chiar acum: Episcopia papistași din Oradea-Mare, a hotărât să înființeze un nou Liceu confesional, bine înțeles unguresc, și a cerut intervenirea Papii la guvern, ca să i se dea voie la aceasta.

Să ne arate „Unirea”, în care țară de pe glob, biserică romano-catolică mai face școli cu limbă strelină de limbă statului, prin urmare lucrează în contra intereselor neamului susținător de stat afară de România? Și Papa s'gar va interveni, ca să se sporească cetățuile culturale streine în România. Întrebarea e numai, de va fi și ascultat. Iată dar când nu ne place ce face Papa, — și atunci conștiința noastră de Români ne poruncește a ridica un cuvânt de apărare națională.

## NOUTĂȚI

**M. Sa Regele Ferdinand** sosește în Țară, venind din Franța, acum Sâmbătă. Vineri seara la 10 sosește la Jimboia, iar Sâmbătă pe la amiază va fi la Sinaia.

**Alegerea de deputat în Bihor** s'a sfârșit, vestindu-se ales scriitorul Mihail Sadoveanu, față de dl Dr. Lascu. Dar au votat abia vre-o 30.000 de inși, din peste 100.000 de îndreptățiți. Ungurii au votat cu guvernul, care a avut astfel cu 7000 voturi mai mult ca Partidul Național. — Oamenii Partidului Național se plâng că s'au făcut volnicii mari: Ci-că vre-o 40.000 de cărți de alegători, n'au fost date alegătorilor, și așa acela n'au putut vota.

**Monumente oamenilor însemnași.** La Iași se va ridica în Piața Unirii un „Monument Cultural”, întru pomenirea celor 3 mari bărbați: Filosoful Vasile Conta (a cărui minunată vorbire despre Jidanii o publicăm chiar acum noi), lui Titu Maiorescu și istoricul A. D. Xenopol.

— La **Baia Mare** s'a făcut pornire pentru ridicarea unui Monument lui D. Vasile Lucaciu, marele luptător național dela noi.

**Un riu în flacări!** O întâmplare rară și primejdioasă s'a petrecut luni în satul Măleșca, pe Valea Prahovei. O fântână de

petrol (Sondă) a început a zvrili în afară valuri puternice de țifelu, încât prinzătoarele de ciceu (petrol necurat încă) nu l'au mai putut cuprinde și el s'a revărsat în valuri mari pe valea satului! Pe la 11 noaptea te miri cine, din greșală ori prostie, a aruncat vr'un chibrit aprins în vale, și *îndată ciceul a luat foc!* Valea ardea cu flăcări mari și focul se tot întindea până a ajuns pe o lungime de 2 kilometri! Toate podurile și podețele de peste apă au ars și toți arborii și pomii din apropiere. Cu mult greu a putut fi stins, ca să nu meargă pe vale 'n sus până la Sondă!

**Tinerii buni, pentru „Cămin”.** Elevii de pe Valea Bărgăului (I Năsăud) au aranjat în două rânduri, producțiuni teatrale urmate de dans. Cea dintâi la 15 August în Prundul Bărgăului, a doua în 29 August în Josenii Bărgăului, cu programe alese. Venitul curat a fost dat pentru „Căminul Cultural Creștin” din Iași. La producțiunea din Prund a luat parte și dl Aurel Eremelu, un cunoscut conducător al studențimei Ardelene. S'au colectat și bani pentru Cămin.

A doua producțiune, dată tot de elevii cari au jucat în Prund, constituită în organizația „Frații de Cruce”, au aranjat-o și dat-o pentru ajutorarea studenților și elevilor cari muncesc la ridicarea „Căminului” dela Iași. A cântat corul condus de stud. Ard. Flămând, bun dirigit; elevul N. Țanca a declamat inimos, d. Eremelu a ținut o conferință despre Partidul național, iar 14 elevi au jucat minunata piesă „Vrumuri de restrigite” de Georgescu. S'a cântat Imnul creștin. Toată lauda vrednicilor tineri!

**Sărăcia — netrecnică,** a silit pe o biată femeie din Odobești (Moldova) să-și vândă un copil... Era de 8—9 ani și drăgălaș. Un țaran din Broșteni l'a luat bucuros. I-a dat 1000 de Lei pe copil.

S'a dus nenorocita mamă până acasă, dar încă pe drum au năpădit-o lacrimile de jală copilului vândut. Abia a ajuns acasă și s'a întors și a mers la omul ce l'a cumpărat copilul, l'a dat banii și și-a luat napol bălatul...

## Cărți aprobate.

Ministrul de Instrucție a aprobat la 26 Iunie 1926 Nr. 759, *curșurile de economie de Iuliu Vula:*

- Agricultura generală* pentru cl. V, a 13 Lei.
  - Legumăritul, pomicultura și viticultura* cl. VI, a 16 Lei.
  - Creșterea vitelor*, cl. VII.
- Se pot comanda la toate Librăriile din țară, și în deosebi la „Librăria Diecezană” din Arad. (868) 1—1

**Născut după moartea mamei...** În Amlens (Franța) o mamă a murit în durerile nașterii, sub ochii Doctorilor. Dar doctorii nu și-au dat pace, au lucrat înalte și în jumătate de clasă au scos copilul din mama moartă. Copilul

era și el stins, se sufocase în trupul fără viață al mamei. Ci doctorii l'au făcut în chip măestrit să răsuflă, și dela o vreme copilul a dat semne de viață, a înviat și azi e sănătos!..

**Cinematograf în flăcări.** Într'un orașel din Irlanda, un cinematograf plin de lume, a luat foc. Lumea speriată s'a îngământ spre leșiri. S'au călcat în picloare unii pe alții. Au rămas morți pe loc 50 de persoane, cât cuprinse de flăcări, cât călcate de cei ce se îmbulzeau, și 60 greu răniți.

**Paștile în anul de față** se vor sărba la noi Români în ziua de 24 Aprilie. Așa a hotărât Sfatul Arhierelor ortodocși din toată țara, în Sfântul Sinod.

A trebuit să sa lece o hotărâre în treaba aceasta, pentru-că după îndreptarea Calendarului vechiu, unificându-se cu cel nou, s'a ivit o întrebare privitoare la sărbarea sfintelor Paști: că anume, dacă ele cad pe-același timp cu Paștile evreilor, apoi să le ținem atunci, sau, după vechiul obicei al Răsăritului, să fie amânate o săptămână spre a nu se atingă nici în timp cu cele evreiești? Biserica apuseană a hotărât că nu se mai uită după aceea, că Paștile evreiești cad ori nu și ele în aceeași vreme, le sărbează când le cere

## Alt glas din cer.

— al filosofului Vasile Conta. —

(Urmare și sfârșit).

În timpurile din urmă ei (Evreii) au găsit un mijloc și mai răzbitor, pentru ajungerea scopurilor lor. Nu de mult s'a înființat în Europa „Alianța Izraelită Universală” (adecă: Însoțirea Evreilor de pe tot globul, la oialtă). Poate că aceasta se trage chiar dela Congresul (Marele sfat) jidovesc din Cracovia. Această „Alianță Universală”, după cum se vede din partea ei, din lucrările ei, nu este de fapt altceva, decât un guvern (o conducere, o stăpânire) a Poporului Jidovesc întreg!

Această Alianță are la îndemână venituri uriașe, din birurile ce le dau membrii ei, din toate Comitetele lor, răspândite în toată lumea, din adunarea de danari făcută prin sinagogi și altele. Ei, bine, ce se face cu aceste sume ce-i stau la îndemână Alianței Izraelite? Se susține — guvernul jidovesc! Dar ce cheltuieli are guvernul jidovesc? Cel-ce cunoaște armele cu cari luptă acest Stat Major (Ștab) al poporului evreesc, știe și felul cheltuielilor pe cari le face el.

Domnilor! Ființa însăși a Alianței Izraelite, ar fi poate dovedea cea mai strălucită, din câte s'ar putea aduce, că — Jidanii nu sunt nicăiri cetățeni buni!.. Ei, bine, ce ar zice, de pildă, însemnașii membrii al Alianței Izraelite din Paris, cari sunt „cetățeni francezi”, dacă le-ar pune Francezii întrebarea aceasta:

„Cum, voi, cari vă d'ți de „cetățeni francezi”, și cari, prin urmare aveți datorla a apăra interesele (folosele vitele) Francezilor, fără deosebire de religie (de credință), voi nu dați nici o jrijă treburilor Francezilor, și vă îngrijiți numai de Jidanii, fără privire la ștatal de care țin?”

calendarul. Sfatul Arhierelor români înse, a statorit pentru anul de față Dumineca din 24 April, ca zi a sărbării sfintelor Paști. Iar pentru viitor lasă să hotărăască Sinodul cel mare al tuturor Bisericilor Răsăritene, care e vorba să fie conchemat în curând. Căci azi e o deosebire de vederi în privința asta între bisericile răsăritene: Unele cari țin încă la calendarul vechiu, sărbează Paștile în 17 Aprilie.

Poporul nostru să le sărbeze peste tot locul la data statorită de Sfatul Arhierelor români, să nu se lece (în Basarabia mai ales) după Rușii de peste Nistru, nici după alți îndrumători la neascultare. Odată e s'avem sărbătoarea cutare, după Arhierii nostri trebuie să ne luăm, căci nimenea mai mul ca Dănișii nu poartă toată grija bisericii, în toate privințele, și dacă undeva dau de greutăți, le îndrumă după cea mai bună a lor chibzuală, — mai bună decât care nici noi n'am putea afla.

În privința asta înțelegerea tuturor Arhierelor români e deplină. Fiindcă biserică unită țină și ea de ritul grecesc, Arhierii greco-catolici (unii) primesc și Sfintele lor hotărârea Fraților lor întru Hristos ortodocși și sărbează Paștile de-odată cu Ortodocșii, ca unii ce au același rit. Bine ar fi dacă, în privința asta, a Calendarului, ba și în altele, i-am vedea chiar adunați la oialtă ca frații Români ce și sunt. Ce bucurie ar face întregul popor românesc!

— Dacă ei ar zice că fac aceasta din „filantropie” (îndurare față de oameni) și din umamitate (inimă bună pentru toți oamenii pentru deaproapete), li s'ar putea răspunde, că iubirea deaproapei (umamitatea) s'ar putea întoarce și spre alte persoane nenorocite (spre alți oameni năcăjiți), fiindcă nu sunt numai Izraeliții popor, nenorocit, cum zic ei. Pentru ce de pildă, nu luptă ei pentru a se da cetățenii Arabilor din Algeria, cum au luptat pentru Jidanii din Algeria?

Dar, cum am zis, Alianța Izraelită, nu este decât un guvern jidovesc, stabilit a lupta împotriva tuturor celorlalte națiuni! Alianța Izraelită este un Stat Major al Armatei jidovești răspândite în toate părțile lumii! (Aplauze, bateri în palme în semn că: așa este!)

Și cari sunt armele de cari se susține Alianța Izraelită? Corupțiunea, domniilor, (stricarea sufletelor prin cumpărarea lor cu bani), apoi minciuna și calomniile (hulirea păcătoasă, nedreptăți) (Aplauze).

Vă aduceți aminte, nu mai departe decât în 1868 când a fost neînțelegeri în pricina Jidanilor dela noi, — toate gazetele jidovești, în cari scrie Alianța Izraelită, — toate s'au ridicat împotriva noastră, și au spus minciunile și hulile cele mai ticăloase! (Aplauze).

Ce au făcut apoi membrii cei luminași al Alianței Izraelite la Congresul din Berlin? (acum, la 1878, când era vorba de a se recunoaște României neastărnarea pe urma vitejiei sale în războiu). Au înalțat un Memoriu (scrisoare „doveditoare” pe larg), în care spuneau minciunile și calomniile (hulile mișlești, nedrepte) cele mai mari împotriva noastră. Vedeți, dar, că Jidanii cel mai luminași și mai „culți”, nu pot fi civilizați (luminași cu adevărat) și nu pot fi amestecați cu alte popoare! (Aplauze!)

De uz timp incoace se pare ca Alianta Izraelita ne-a luat ca jantă a tuturor atacurilor sale, numai pe noi, ca și cum nu s'ar face nimic impotriva jidanilor in alte țări! Și toate puterile Alianței Izraelite, și puterile morale (cu cuvântul, cu stăruința, cu legăturile de pretenție) și puterea bănească câtă le stă la îndemână, au îndreptat-o întreaga numai impotriva noastră!

Domnilor! S'a vorbit de un plan, pe care l'ar avea Alianța Izraelita. Se înțelege că aceasta se poate să fie, și se poate să nu fie, — dar din apropierea mai multor fapte, reiese, că nu-l poate putina să fie așa. S'a vorbit anume de Alianța Izraelita, c'ar voi să câștige o țară pentru jidani, ca să stabilească undeva o țară curat iudevească, cu alte cuvinte să stăturească undeva Palestina, cea mult așteptată și înalte vestită de Talmud.

Pentru aceasta, se zice că s'a ales România! În adevăr, în România, prin caracterul popularului său (adecă prin firea și îngăduirea lui), prin starea sa economică, — jidani pot ajunge la acest scop!

Accasta ar fi fost prima care face pe Alianța Izraelita să lucreze ca să mărească numărul jidanilor la noi, — și pe de altă parte să și mărească învârtirea!

Iaca ce a făcut și pentru noi și pentru alți:

În privința numărului, jidani din toate împrejurimile noastre, din ordinul (porunca) acelora cari în azi locu lui Moise, — curg și măvălesc în fiecare zi la noi, cu toate că spun neîncrețit, că sunt „prigoniți” aici! El așa spus, cu toate astea, că sunt „prigoniți”, și o fac numai pentru a atrage pe partea lor „mila” Puterilor (Statelor mari).

Mai mult! Jidani au întrebuințat câteva mijloace viclene, ca să și atragă chiar alianța (însoțirea) străinilor împotriva noastră! Astfel ei au făcut pe Austria și pe Germania să creadă, că ei (jidani) ar fi la noi înalte-mergătorii Germanizmului, pentru a și atrage dragostea și scortia acestor țări. Apoi s'au imbiat a fi șpioni, agenții mijlocilor, servitorii tuturor străinilor, cari au avut la sol vreme odată interese (treburile) potrivnice intereselor românești.

Cu chipul acesta ei au voit să și câștige plăcerea și ajutorul tuturor străinilor, pentru a putea lupta mai cu izbândă împotriva noastră!

Iată acum și mijloacele pe cari Evreii le-au întrebuințat reușit împotriva noastră pentru a pune mâna pe toate averile, și prin armare, pe toată puterea economică a țării:

Afară de cămătărie, pentru care sunt vestiți, Evreii mai întrebuințază două mijloace, pe cari în a le spune, pentru că sunt puțin cunoscute, se în în talnă mare și cu greu le poate cineva afla. Aceste mijloace au de scop robirea economică

a țării și sunt organizate (intocmite) într'un chip puternic și la care lau parte, cu multă creștință, toți jidani!

Întâlnul mijloc este acesta: Ori-ce consumator jidan (singular care câmpără cele de lipsă traiului său), este obligat (indatorat, legat) cu poruncă dela Sinagoga, ca niciodată să nu cumperi nici un lucru de trebuință dela un, nējidan câtă vreme poate să găscască acel lucru de tralu la un jidan din comuna sa. Nu este îngăduit contrariul (a face altfel) decât atunci, când s'ar putea dobândi un folos din cale afară de mare. Cu chipul acesta, tot câștigul negustoresc ce izvorește dela consumătorii (cumpărătorii, de lucruri) Evrei, intră tot în punga Evreilor, — pe câtă vreme câștigul negustorilor ce vine dela consumătorii creștini, se împarte între negustorii creștini și evrei.

Al doilea mijloc: Ori-ce negustor jidan, e liber să și vîndă marfa lui cu ori-ce preț la creștini, dar e obligat, ca la consumătorii jidani, s'o vînză cu atâta ori atâta la sută, mai puțin.

Cu aceste două mijloace, jidani fac, ca consumătorii (cumpărătorii de lucruri pentru tralu), pentru aceeași cățășime de lucruri întrebuințate, să cheltuiască mai puțin din averea lor, decât creștinii, iar pe de altă parte, prin felurile lor mijloace de concurență (de a întrece pe alții) lipsite de simțul moralității (a poruncii sufletului), câștigă mai mult decât creștinii. Așa că, dacă chiar am zice, că creștinii sunt de oștrivă de harnici sau de leneși, de cinștii sau necinștii, de cruzătorii sau risipitorii, ca și Evreii, — totuși va fi o deosebire în fiecare an în mai puțin, cu atâta ori atâta la sută, din averea care trece din punga creștinului, în aceea a Evreului.

Cu mijloace de acestea au ajuns, după cum știți, să pună mâna pe aproape întreaga avere mișcătoare din România, și pe o parte din averea nemiscătoare din Moldova, de adreptul sau mijlocit, prin întabulări (ipotecă).

Dacă vom ținea samă de puterea economică pe care o au la noi, atunci veți înțelege foarte ușor, că, pe lângă aceasta, dacă vor avea dreptul de a face și legi, de a le țilca după interesul (folosul) lor, ei, cari sunt așa de părtinitori, — atunci am fi cu toții supuși la banul plac al jidovilor, care ne ar înlocul ca naștune domnitoare în țară! Când vor ajungă ca să pună mâna pe nemiscătorul din România, și totodată să fie hotărâtori în orașe, după Constituția noastră ei vor avea puterea politică. Și ei vor ajunge repede la această putere.

Căci este de ajuns să fie numai câteva mii de Evrei făcătășeni, pentru ca aceștia să poată prin felurile apucăturii, să formeze „majoritatea” (partea covârșitoare) în întâiele colegii de alegători. Aceasta ar fi de ajuns, pentru a i face stăpâni pe mersul treburilor de obște, și a i ajuta de a ne aduce și pe noi în stare, în care au adus pe locuitorii Galției!

Vă aduceți aminte cum Impărăția Romană de Răsărit, cu scaunul la Constantinopol, a fost înghițită de Greci. Era Impărăția Romană, și într'o zi i se dete numele de Grecia, și aceasta pentru că Grecii au ajuns traptat, prin numărul și apucăturile lor, a fi oamenii cel mai cu trecere în țară și a cuprinde locurile cele mai înalte în stat.

Ei, bine, tot astfel se poate și întâmpla și la noi, când jidani vor ajunge a avea drepturi politice, și numărul lor va sjuge din ce în ce mai mare. Atunci vor ajunge să cuprindă scaunele cele mai înalte, slujbele de obște cele mai mari, și să pună mâna pe puterea aducătoare de legi (parlamentul, statul țării), încât dela un timp earecare, țara să sjuagă a fi țară iudevească. Vor avea și curajul a o vesil lumii ca a țare, fiindcă nimeni nu-l va putea împedeca de a o face!

Domnilor! Nu vom mai stăruia asupra primejdiei care va fi pentru ființa noastră națională, dacă noi vom da drepturi politice jidanilor. Dar pentru ca se sfirșesc, voia pomeni încă numai o imputare care ni-se face.

Domnilor! Ni se tot zice, precum am mai spus, că noi nu voim să cinștim pornirile umanitare (ubitoare de oameni) și de egalitate (ca să fie toți de o potrivă), ale veacului. Și ni se tot spune, că noi am fi în privința civilizațiunii (a lumii) prin învățatură) pe o treaptă de jos, că noi am păstrat încă niște porări barbare.

Ei, bine, se pare că toți acela, cari ne fac aceste imputări, cred că cerințele (porările) umanitare și de egalitate, sunt așa de sfinte, încât ele ar trebui cinștite, chiar și cu primejdia de a călca în picioare toate celelalte porări și cerințe călăuzitoare morale și sociale. Este bine însă să nu se uite, că cerințele îndrumătoare nu sunt puse toate pe aceeași treaptă, în ce se ține de cinșta ce li-se datorește. Este și între aceste cerințe și simțiri călăuzitoare, un fel de scară. Așa, simțământul conducător de păstrare a ființei tale, trebuie să meargă înaintea tuturor cerințelor de „libertate” și „egalitate”. Și aceasta pentru cuvântul, că dacă nu mă voi îngrijii de păstrarea ființei mele, nu voi putea să trăiesc! — Și câtă vreme nu voi putea să trăiesc, nu mă voi putea bucura de bucurățile celorlalte cerințe și simțiri!...

A cere ca „libertatea și egalitatea” cea mai largă” să fie dată de o naștune, chiar și atunci când ea își primejdalește prin asta însăși ființa ei, — este tot una cu a cere, că e bine a da libertate prinsonerului, care se află pe o corabie în mijlocul mării, cu legământul, că el să se arunce în mare, pentru a fi astfel „în libertate”...

Ei, bine, tot așa este și cu naștunele. Dacă este adevărat că noi trebuie să cinștim cerința de „umanitate”, apoi înainte de toate trebuie să cinștim cerința de a ne păstra pe noi înșine,

ființa noastră națională, — și numai după ce vom cinști această cerință conducătoare, care e o poruncă pentru noi, — numai atunci ne este îngăduit și ni se poate cere, ca să cinștim și celelalte cerințe de care se face atâta vorbă!

Domnilor! Fiindcă vă văd și pe Dvoastre oboșiți, și fiindcă mă simt și eu foarte ostenit, — vă rog să-mi îngăduiți să mă opresc pentru astăzi aci, cu înșirarea dovezilor mele, pentru ca schimbarea Legii (în folosul jidanilor) să nu se primească! (Aplauze).

**2 învățăcei pentru meseria de croitorie civilă bărbătească, și pentru port femeesc Seliștenesc, — se primesc la subscrierii. Să aibă cel puțin 4 clase primare.**

**Ilie Oancea**  
(870) 1-1  
m. croitor de domni și de costume seliștenești, Oraștie C. Mih. Viteazul (vis-avis de Școala română).

**Două fetițe de școală**  
se primesc în *cuartir*, și *cost*, în familie bună, în Oraștie, str. Gheorghe Barișu Nr. 1.  
(869) 1-2

**Un învățacel** (865) 1-3  
se primește la:  
**Iulius Grafenherst**  
maestru curelar, Oraștie, str. Dealului (Prințul Carol) 5.

**GROITOREASĂ**  
Subscrieră mă anunț onorabilul public din Oraștie, că merg în familie pentru lucru de groitoreasă. Rog a fi înștiințată în strada Mihai Viteazu Nr. 1 (lângă școala de fete) în curte. (869) 1-3

**Stupi de vîndut.** La subscrisul se găsesc mai multe familii de stupi de vînzare, în coșaiți de nucile și în lăzi sistemifice.  
**Ionita Berian**  
Zidar C. F. R. Oraștie (lângă gară).  
(866) 1-1

**Depozit de Benzină și Oleiuri în gara Oraștie.**

— AVIZ —  
Depozitul pentru vînzarea produselor petrolifere Oraștie (în gară), a pus în vînzare: *benzină grea, prețul Lei 9.50, și diferite oleiuri necesare la motoare.*  
— Prețurile cele mai reduse. —  
(845) 4- — **I. BLÂNDEA**

**Betia** **STOMAC**  
Cine vrea să scape de patima acestor uricace, să intrabulețeze „*Antibiotinul Verles*”, scutit legal, preparat de mult încercat, care desguștă bețivul de bețuri spirituoase. Fiind fără gust, se poate da pătimșului fără știră sa. Mii și mii de scrisori de recunoștință. 2 flaceane 300 lei prin ramburs.  
— Spese postale și ambalaj în regie propriu. —  
Farmacia la „**VULTURUL ALB**” Nr. 33, Lugoj, Banat.

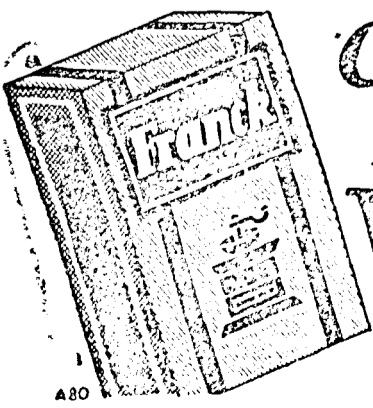
Nr. 748/926 adm.  
**Publicațiune.**  
Primăria comunei Beriu publică licitațiunea arădării hotarului comunal pentru pășunatul de teamă și primăvară a anului 1926/1927 adecă dela 1 Nov. 1926 până la 24 Aprilie 1927.  
Licitațiunea se va efectui în localul primăriei comunale în ziua de *14 Oct. 1926, ora 2 p. m.*, iar în caz de neprezentare a oferentilor licitațiunea se va ținea în *17 Oct. 1926, ora 2 p. m.*, pe lângă oferte închise.  
Condițiunile se află la oficiul notariatului.  
Beriu, la 7 Sept. 1926.  
(871) 1-1 **Primăria.**

**Se caută un băiat din casă bună ca învățacel în Compactoria Dumitru Pardos din Oraștie, Calea Mih. Viteazul, 20.** (849) 3-3

**Calfă de mear,** pentru meară cu epă, — se primește îndată la subscrierul **Plaiă după vrednicie.**  
**Ioșif Căzan**  
(859) 2-3 meară în Sereca, p. Oraștie.

În prăvălia mixtă a lui **Ioan Cătean** comerciant Brad (județul Hunedoarei) se primesc **2 UCENICI** cu purtare bună, și **2 calfe bune** solide, în branșa de ferărie și băcănie. Pot fi și mai în estate. (860) 2-2

**Doi băeți în vîrstă de 14-15 ani,** se primesc îndată ca învățacel la meseria de brutar și franzelar.  
**Dan Anghel**  
brutar și franzelar  
Georgiu-de-jos.  
(861) 2-2



*Ceia-ce a făcut deja bunica Dus. a fost just.*

Veritabilul **Framck** în cutiții.

El este și astăzi cel mai fin și cel mai bun Adaus la cafea boabe și de cereale, și vă rămâne și întotdeauna.

